

AJÁNLÁS A BÉKÉT ÉS A REZILIENCIÁT SZOLGÁLÓ FOGLALKOZTATÁSRÓL ÉS TISZTESSÉGES MUNKÁRÓL

Preambulum

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 2017. június 5-én 106. ülészakára ült össze,

Megerősítve a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) Alapokmányában foglalt elvet, miszerint az általános és tartós béke csak a társadalmi igazságosság talaján valósítható meg;

Felidézve az 1944. évi philadelphiai nyilatkozatot, az 1948. évi Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló 1998. évi (utánkövetett) ILO nyilatkozatot, valamint a méltányos globalizációt szolgáló társadalmi igazságosságról szóló 2008. évi ILO nyilatkozatot;

Figyelembe véve, hogy felül kell vizsgálnia a háborúból a békébe való átmenet foglalkoztatási aspektusairól szóló 1944. évi 71. számú ajánlást abból a célból, hogy kiterjessze annak hatályát és naprakész iránymutatást adjon arról, hogy mi a foglalkoztatás és a tisztességes munka szerepe a konfliktusokból és katasztrófákból eredő válsághelyzetek megelőzése, a helyreállítás, a béke és a reziliencia terén;

Figyelembe véve a konfliktusok és katasztrófák hatását és következményeit a szegénységre és a fejlődésre, az emberi jogokra és méltóságra, a tisztességes munkára és a fenntartható vállalkozásokra;

Elismerve a foglalkoztatás és a tisztességes munka fontosságát a béke előmozdításában, a konfliktusokból és katasztrófákból eredő válsághelyzetek megelőzésében, a helyreállítás lehetővé tételében és a reziliencia építésében;

Elismerve, hogy a menekülteket befogadó országok nincsenek feltétlenül konfliktus és katasztrófa okozta helyzetben;

Hangsúlyozva, hogy biztosítani kell az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartását, ideértve a munka világával kapcsolatos alapvető elvek és jogok, valamint a nemzetközi munkaügyi normák tiszteletben tartását, különös tekintettel a foglalkoztatásra és a tisztességes munkára vonatkozó jogokra és elvekre;

Figyelembe véve annak felismerése szükségességét, hogy a válságok eltérő módon érintik a nőket és a férfiakat, továbbá a nemek közötti egyenlőség és a nők és lányok jogai megerősítésének kritikus fontosságát a béke előmozdításában, a válságok megelőzésében, a helyreállítás lehetővé tételében és a reziliencia erősítésében;

Elismerve annak fontosságát, hogy a szociális párbeszéd keretében, konzultálva a

legreprezentatívabb munkáltatói és munkavállalói érdekképviselletekkel, valamint adott esetben az érintett civilszervezetekkel, válaszokat kell kidolgozni a konfliktusok és katasztrófák nyomán kialakuló válsághelyzetekre;

Kiemelve, hogy a munkahelyteremtés, a gazdasági fellendülés és a fejlődés ösztönzése érdekében fontos megteremteni vagy helyreállítani a kedvező környezetet a fenntartható vállalkozások, kiemelten a kis- és középvállalkozások számára, figyelembe véve a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 2007. évi 96. ülészakán elfogadott határozatot és következtetéseket a fenntartható vállalkozások ösztönzéséről;

Rámutatva a szociális védelem intézkedéseinek kidolgozásának és megerősítésének szükségességére, mint a válságok megelőzésének, a fellendülés lehetővé tételének és a reziliencia kiépítésének eszközére;

Elismerve a hozzáférhető és minőségi közszolgáltatások szerepét a gazdasági fellendülés, a fejlődés, az újjáépítési erőfeszítések, a megelőzés és a reziliencia terén;

Hangsúlyozva a regionális és nemzetközi szervezetek közötti nemzetközi együttműködés és partnerség szükségességét a közös és összehangolt erőfeszítések biztosítása érdekében;

Miután úgy döntött, hogy elfogad bizonyos, a békét és rezilienciát szolgáló foglalkoztatásra és tisztességes munkára vonatkozó javaslatokat, ami az ülés napirendjének ötödik pontját képezi;

Elhatározva, hogy a szóban forgó javaslatokat ajánlás formájában kell rögzíteni,

a mai napon, 2017. június 16-án, elfogadja a következő ajánlást, amely a „békét és rezilienciát szolgáló foglalkoztatásról és tisztességes munkáról szóló 2017. évi ajánlás” megnevezéssel hivatkozható.

I. Cél és hatály

1. A jelen ajánlás útmutatást nyújt a tagállamoknak azokra az intézkedésekre vonatkozóan, amelyek meghozása a konfliktusokból és katasztrófákból eredő válsághelyzetek megelőzését, a helyreállítást, a békét és a rezilienciát szolgáló foglalkoztatást és tisztességes munkát teremti.

2. A jelen ajánlás alkalmazásában és a nemzetközileg elfogadott terminológia alapján:

(a) a „katasztrófa” jelentése egy közösség vagy társadalom működésének veszélyes események okozta bármilyen mértékű súlyos zavara, amely a kiszolgáltatottságból, a sebezhetőségből és az erőforrásokból adódó feltételekkel kölcsönhatásban az alábbiak közül egy vagy több következménnyel jár: emberi, anyagi, gazdasági és környezeti veszteségek és hatások;

(b) a „reziliencia” kifejezés jelentése egy veszélynek kitett rendszer, közösség vagy társadalom azon képessége, hogy kellő időben és hatékonyan kiállja, elnyelje, magába építse, alkalmazkodva kezelje, átalakítsa a veszély hatásait, majd azokból felépüljön, többek között alapvető struktúráinak és funkcióinak kockázatkezeléssel történő megőrzése és helyreállítása révén.

3. A jelen ajánlás alkalmazásában a „válságkezelés” kifejezés jelentése minden, konfliktus és katasztrófa okozta válsághelyzetre válaszul hozott, a foglalkoztatásra és tisztességes munkára irányuló intézkedés.
4. A jelen ajánlás minden munkavállalóra és álláskeresőre, valamint minden munkáltatóra alkalmazandó a konfliktusból és katasztrófából eredő válsághelyzetek által érintett gazdaság minden ágazatában.
5. Az ajánlásban foglalt, a munka világára vonatkozó alapvető elvekre és jogokra, a munkavédelemre, valamint a munkakörülményekre történő hivatkozások a válságkezelésben, ezen belül az azonnali reagálásban részt vevő munkavállalókra is vonatkoznak. Az ajánlásban foglalt, az emberi jogokra, valamint a munkavédelemre történő hivatkozások egyaránt vonatkoznak a válságkezelésben részt vevő önkéntes munkát végző személyekre is.
6. Az ajánlás rendelkezései nem érintik a tagállamok nemzetközi jog, különösen a nemzetközi humanitárius jog, a nemzetközi menekültjog és a nemzetközi emberi jogi jogszabályok szerinti jogait és kötelezettségeit.

II. Irányelvek

7. A konfliktusokból és katasztrófákból eredő válsághelyzetekre hozott, a foglalkoztatásra és a tisztességes munkára irányuló válaszingtezkedések során, valamint a megelőzés érdekében, a tagállamok vegyék figyelembe az alábbiakat:

- (a) a teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatás és a tisztességes munka előmozdítását, ami elengedhetetlen a béke elősegítéséhez, a válságok megelőzéséhez, a helyreállítás megkönnyítéséhez és a reziliencia erősítéséhez;
- (b) a munka világára vonatkozó alapvető elvek és jogok, az egyéb emberi jogok és más vonatkozó nemzetközi munkaügyi normák tiszteletben tartásának, előmozdításának és megvalósításának, valamint, amennyiben indokoltak és irányadók, más nemzetközi jogi instrumentumok és dokumentumok figyelembevételének szükségességét;
- (c) a jó kormányzás, valamint a korrupció és a kliensrendszer elleni küzdelem fontosságát;
- (d) a nemzeti törvények és szakpolitikák tiszteletben tartásának, valamint a helyi ismeretek, kapacitások és erőforrások felhasználásának szükségességét;
- (e) a válság jellegét és a kormányok, többek között a regionális és helyi önkormányzatok, a munkáltatói és munkavállalói érdekképviseltek, valamint más nemzeti és érintett intézmények - szükség esetén nemzetközi együttműködéssel és segítséggel történő - hatékony reakálási képességére gyakorolt hatásának mértékét;
- (f) a faj, bőrszín, nem, vallás, politikai vélemény, nemzeti hovatartozás, társadalmi származás, fogyatékoság, életkor, szexuális irányultság vagy bármely más szempont alapján történő hátrányos megkülönböztetés, előítélet és gyűlölet elleni küzdelem szükségességét;

(g) A nők és férfiak esélyegyenlőségének és a velük való egyenlő bánásmód mindennemű megkülönböztetés nélküli tiszteletben tartásának, előmozdításának és megvalósításának szükségességét;

(h) a válság által különösen kiszolgáltatottá vált népességcsoportokra és egyénekre irányuló külön figyelem szükségességét, ideértve többek között a gyermekeket, a fiatalokat, a kisebbségekhez tartozókat, az őslakosokat és törzsi népeket, a fogyatékkal élő embereket, a belső menekülteket, a migránsokat, a menekülteket, valamint más, a lakóhelyükről a határokon túlra kényszerített embereket;

(i) a negatív és nem szándékolt következmények feltárásának és nyomon követésének, valamint az egyénre, a közösségre, a környezetre és a gazdaságra gyakorolt káros továbbgyűrűző hatások elkerülésének fontosságát;

(j) a környezetileg fenntartható gazdaságra való igazságos átmenet mint a fenntartható gazdasági növekedés és a társadalmi haladás eszközének szükségességét;

(k) a szociális párbeszéd fontosságát;

(l) a nemzeti megbékélés fontosságát, ahol ez indokolt;

(m) a nemzetközi szolidaritás, a közös teher- és felelősségviselés, valamint a nemzetközi joggal összhangban történő együttműködés szükségességét; és

(n) a humanitárius és fejlesztési segítségnyújtás közötti szoros koordináció és szinergiák szükségességét, többek között a teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatás és tisztességes munka és a jövedelemszerzési lehetőségek előmozdítása érdekében, elkerülve a párhuzamos erőfeszítéseket és feladatvégzést.

III. Stratégiai megközelítések

8. A tagállamok alkalmazzanak fokozatos többszintű megközelítést, amely keretében következetes és átfogó stratégiákat hajtanak végre a béke előmozdítása, a válságok megelőzése, a helyreállítás megkönnyítése és a reziliencia erősítése érdekében, ezen belül:

(a) azonnali szociális védelmi és foglalkoztatási intézkedésekkel stabilizálják a megélhetést és a jövedelmet;

(b) a foglalkoztatás és a tisztességes munka, valamint a társadalmi-gazdasági reintegráció érdekében segítsék elő a helyi gazdasági talpra állást;

(c) mozdítsák elő fenntartható foglalkoztatást és a tisztességes munkát, a szociális védelmet és a társadalmi befogadást, a fenntartható fejlődést, a fenntartható vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások létrehozását, az informális gazdaságból a formális gazdaságba való átmenetet, a környezetileg fenntartható gazdaságra való igazságos átmenetet és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést;

(d) biztosítsák a konzultációt a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselletekkel és ösztönözzék aktív részvételüket a helyreállítási és reziliencia-intézkedések

tervezésében, végrehajtásában és nyomon követésében, figyelembe véve adott esetben az érintett civilszervezetek véleményét;

(e) végezzék el a köz- és magánberuházások útján végrehajtott nemzeti helyreállítási programok foglalkoztatási hatásvizsgálatát a minden nőre és férfira, különösen a fiatalokra és a fogyatékkal élőkre irányuló teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatás és méltó munka előmozdítása érdekében;

(f) nyújtsanak útmutatást és támogatást a munkáltatóknak, hogy hatékony intézkedéseket tudjanak hozni a tevékenységükben, vagy a hozzájuk közvetlenül kapcsolódó termékekben, szolgáltatásokban vagy tevékenységekben meglévő, az emberi és munkajogokra gyakorolt kedvezőtlen hatások kockázatának feltárására, megelőzésére, enyhítésére és kezelésére;

(g) alkalmazzanak a nemeket figyelembe vevő szemléletet minden, a válságmegelőzést és válságkezelést szolgáló tervezési, végrehajtási, nyomon követési és értékelési tevékenység során;

(h) hozzanak létre nemzeti szintű gazdasági, társadalmi és jogi kereteket a tartós és fenntartható béke és fejlődés ösztönzése érdekében, a munka világára vonatkozó jogok tiszteletben tartása mellett;

(i) segítsék elő a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat;

(j) építsék ki vagy állítsák helyre a munkaerőpiac intézményeit, ideértve a foglalkoztatási szolgálatot a stabilizálás és a helyreállítás érdekében;

(k) fejlesszék a kormányok kapacitásait, beleértve a regionális és helyi hatóságokat, valamint a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselések kapacitásait;

(l) hozzanak megfelelő intézkedéseket a válság által érintett emberek, különösen a korábban fegyveres erőkhöz és csoportokhoz csatlakozó emberek társadalmi-gazdasági reintegrációja érdekében, többek között olyan képzési programok révén, amelyek célja foglalkoztathatóságuk javítása.

9. A konfliktusok vagy katasztrófák közvetlen következményeire adott válságkezelés adott esetben a foglalja magában az alábbiakat:

(a) koordinált és inkluzív szükségletfelmérés, egyértelműen nemek szerint;

(b) sürgős válaszadás az alapvető szükségletek kielégítése és szolgáltatások nyújtása érdekében, ideértve a szociális védelmet, a megélhetés támogatását, az azonnali foglalkoztatási intézkedéseket és a jövedelemszerzési lehetőségek biztosítását azoknak a népességcsoportoknak és személyeknek, akik a válság következtében különösen kiszolgáltatottá váltak;

(c) lehetőség szerint az állami hatóságok által - a nemzetközi közösség támogatásával, a szociális partnerek bevonásával és adott esetben az érintett civil- és közösségi szervezetek részvételével - nyújtott segítség;

(d) biztonságos és tisztességes munkakörülmények, ideértve az egyéni

védőeszközök és az orvosi segítség biztosítását minden munkavállaló számára, beleértve a mentési és helyreállítási tevékenységekben résztvevőket is; és

(e) szükség esetén a kormányzati intézmények, a munkáltatói és munkavállalói érdekképviseltek, valamint az érintett civilszervezetek újjáalakítása.

IV. Foglalkoztatási és jövedelemtermelési lehetőségek

10. A helyreállítás és a reziliencia erősítése érdekében a tagállamok fogadjanak el és hajtsanak végre átfogó és fenntartható foglalkoztatási stratégiát a nők és a férfiak teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatásának és tisztességes munkájának előmozdítása érdekében, figyelembe véve a foglalkoztatás-politikáról szóló 1964. évi 122. számú egyezményt és a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia vonatkozó határozataiban foglalt iránymutatásokat.

11. A tagállamok, konzultálva a legreprezentatívabb munkáltatói és munkavállalói érdekképviseltekkel, hozzanak inkluzív intézkedéseket a teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatás és tisztességes munka, valamint a jövedelemszerzési lehetőségek előmozdítása érdekében, adott esetben az alábbiak útján:

(a) foglalkoztatás-igényes beruházási stratégiák és programok, beleértve a közfoglalkoztatási programokat;

(b) helyi gazdasági helyreállítási és fejlesztési kezdeményezések, különös tekintettel a vidéki és a városi lakosság megélhetésére;

(c) kedvező környezet megteremtése vagy helyreállítása a fenntartható vállalkozások számára, ideértve a kis- és középvállalkozások, valamint a szövetkezetek és más szociális gazdasági kezdeményezések ösztönzését, különös tekintettel a finanszírozáshoz való hozzáférés megkönnyítését célzó kezdeményezésekre;

(d) a fenntartható vállalkozások támogatása az üzleti folytonosság biztosítása érdekében, a foglalkoztatás szintjének fenntartása és bővítése, valamint új munkahelyek és jövedelemtermelési lehetőségek teremtése céljából;

(e) a fenntartható gazdasági növekedés és a társadalmi haladás eszközeként, valamint az új munkahelyek és jövedelemtermelési lehetőségek létrehozása érdekében a környezetvédelmileg fenntartható gazdaságra való igazságos átmenet megkönnyítése;

(f) a szociális védelem és a foglalkoztatás támogatása, az informális gazdaságban dolgozók esetében a munka világára vonatkozó alapvető elvek és jogok tiszteletben tartása, előmozdítása és érvényesítése, valamint az informális gazdaságban tevékenykedő dolgozók és gazdasági egységek formális gazdaságba való átmenetének ösztönzése, figyelembe véve az informális gazdaságból a formális gazdaságba történő átmenetről szóló 2015. évi 204. számú ajánlást;

(g) az állami szféra támogatása és a szociálisan, gazdaságilag és környezetvédelmileg felelős állami és magán partnerségek, továbbá más, készség és

kapacitásfejlesztésre, valamint munkahelyteremtésre irányuló mechanizmusok ösztönzése;

(h) ösztönzők kialakítása a multinacionális vállalatok számára, hogy együttműködjenek a nemzeti vállalkozásokkal a produktív, szabadon választott foglalkoztatás és tisztességes munka létrehozása érdekében, és hogy végezzenek emberi jogi átvilágítást, biztosítandó az emberi és munkajogok tiszteletben tartását, figyelembe véve a multinacionális vállalatokra és a szociálpolitikára vonatkozó elvekről szóló háromoldalú nyilatkozatot; valamint

(i) adott esetben, a korábban fegyveres erőkhöz és csoportokhoz csatlakozó személyek foglalkoztatásának elősegítése.

12. A tagállamok dolgozzanak ki és alkalmazzanak aktív munkaerőpiaci politikákat és programokat, különös figyelmet fordítva, adott esetben és a nemzeti jogszabályoknak és előírásoknak megfelelően, a hátrányos helyzetű és marginalizált csoportokra, valamint a válság miatt különösen kiszolgáltatott helyzetbe került népességcsoportokra és egyénekre, ideértve többek között a fogyatékkal élő embereket, a belső menekülteket, a migránsokat és a menekülteket.

13. A válsághelyzetek kezelése során a tagállamok törekedjenek arra, hogy jövedelemtermelési lehetőségeket, stabil foglalkoztatást és tisztességes munkát biztosítsanak a fiatal nők és férfiak számára, többek között az alábbiak révén:

(a) integrált képzési, foglalkoztatási és munkaerőpiaci programok, amelyek érdemben kezelik a munka világába belépő fiatalok sajátos helyzetét; és

(b) a fiatalok foglalkoztatására irányuló, az antiszociális viselkedést és az erőszakot kezelni hivatott pszichoszociális tanácsadást és egyéb intervenciókat tartalmazó elemek beépítése a leszerelési, demobilizációs és reintegrációs programokba a civil életbe történő reintegráció céljából.

14. Tömeges számú belső menekültet eredményező válság esetén a tagállamok:

(a) támogassák a belső menekültek megélhetését, képzését és foglalkoztatását társadalmi-gazdasági és munkaerőpiaci integrációjuk elősegítése érdekében;

(b) erősítsék a fogadó közösségek rezilienciáját és bővítsék kapacitásaikat annak érdekében, hogy mindenki számára elősegítsék a tisztességes foglalkoztatási lehetőségeket, ugyanakkor biztosítva a helyi népesség megélhetésének és foglalkoztatásának fenntartását, valamint erősítve a menekültek befogadására való képességét; és

(c) segítsék elő a belső menekültek önkéntes visszatérését származási helyükre és munkaerőpiaci reintegrációjukat, ha a helyzet ezt lehetővé teszi.

V. Jogok, egyenlőség és diszkrimináció-mentesség

15. A konfliktusokból vagy katasztrófákból eredő vagy azok által súlyosbított diszkriminációra válaszul, valamint a béke előmozdítására, a válságmegelőzésre, a

helyreállítás megkönnyítésére és a reziliencia erősítésére irányuló intézkedések meghozása során a tagállamok:

- (a) tartsák tiszteletben, segítsék elő és valósítsák meg a nők és a férfiak esélyegyenlőségét és a velük való egyenlő bánásmódot mindennemű diszkrimináció nélkül, figyelembe véve a férfi és a női munkaerőnek egyenlő értékű munka esetén járó egyenlő díjazásáról szóló 1951. évi 100. egyezményt és 90. számú ajánlást, valamint a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló 1958. évi 111. számú egyezményt és 111. számú ajánlást;
- (b) fordítsanak külön figyelmet az egy személy által vezetett háztartásokra, különösen akkor, ha azok élén gyermek, nő, fogyatékkal élő személy vagy idős ember áll;
- (c) hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy a válság idején foglalkoztatott és több feladatot vállaló nőket ne távolítsák el akaratuk ellenére, amikor a férfi munkaerő visszatér;
- (d) hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy a nők hatékonyan és érdemben részt vehessenek a helyreállítási és reziliencia-erősítési döntéshozatali folyamatokban, a szükségleteik és érdekeik a stratégiákban és válaszingtézkedésekben prioritást kapjanak, valamint hogy a nők és a lányok emberi jogai érvényesüljenek és védelmet élvezzenek;
- (e) előzzék meg és büntessék a nemi alapú erőszak minden formáját, beleértve a nemi erőszakot, a szexuális kizsákmányolást és zaklatást, továbbá védjék és segítsék az áldozatokat;
- (f) fordítsanak külön figyelmet a stabilitás és a társadalmi-gazdasági fejlődés feltételeinek megteremtésére, illetve helyreállítására a válság által különösen érintett népességcsoportok, többek között a kisebbségekhez tartozó személyek, az őslakos és törzsi népek, a belső menekültek, a fogyatékkal élő személyek, a migránsok és a menekültek számára, figyelembe véve a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló 1958. évi 111. számú egyezményt és 111. számú ajánlást, valamint, ha alkalmazandók, más vonatkozó nemzetközi munkaügyi normákat és nemzetközi jogi instrumentumokat és dokumentumokat;
- (g) biztosítsák az érintett kisebbségekhez tartozó személyekkel, valamint az őslakos és törzsi népekkel való konzultációt, különösen az őket képviselő intézményeiken keresztül, ha vannak ilyenek, valamint részvételüket a döntéshozatali folyamatban, különösen akkor, ha a válság és a kapcsolódó helyreállítási és stabilitási intézkedések az őslakos és törzsi népek által lakott vagy használt területeket és azok környezetét érintik;
- (h) biztosítsák, konzultálva a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselőkkel, hogy a fogyatékkal élő személyek, beleértve azokat is, akik konfliktus vagy katasztrófa következtében váltak fogyatékkossá, rehabilitációs, oktatási, speciális szakképzési tanácsadási, képzési és átképzési, valamint foglalkoztatási lehetőségekhez jussanak, figyelembe véve a vonatkozó nemzetközi munkaügyi

normákat és egyéb nemzetközi jogi instrumentumokat és dokumentumokat; és

(i) gondoskodjanak arról, hogy a válság által érintett és valamely országban tartózkodó összes migráns és családtagjaik emberi jogait a nemzeti lakosságéival egyenlőként tiszteljék, figyelembe véve a vonatkozó nemzeti rendelkezéseket és nemzetközi munkaügyi normákat, valamint, ha alkalmazandók, más nemzetközi jogi instrumentumokat és dokumentumokat;

16. A konfliktusok vagy katasztrófák miatt kialakuló vagy súlyosbodó gyermekmunka elleni küzdelem során a tagállamok:

(a) a válsághelyzetekre adott válaszok részeként tegyenek meg minden szükséges intézkedést a gyermekmunka megelőzése, felismerése és felszámolása érdekében, figyelembe véve a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 1973. évi 138. számú egyezményt és 146. számú ajánlást;

(b) hozzanak sürgős intézkedéseket a gyermekmunka legsúlyosabb formáinak megelőzése, felismerése és felszámolása érdekében, ideértve a gyermekkereskedelmet és a fegyveres konfliktusokban való felhasználás céljából történő gyermektoborzást, figyelembe véve a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről szóló 1999. évi 182. számú egyezményt és 190. számú ajánlást;

(c) biztosítsanak rehabilitációs, társadalmi integrációs és képzési programokat a korábban fegyveres erőkhöz és csoportokhoz csatlakozó gyermekek és fiatalok számára, segítendő a polgári életbe történő visszailleszkedésüket; és

(d) biztosítsák a gyermekek védelmét szolgáló szociális védelmi ellátásokat, például pénzügyi vagy természetbeni juttatások útján.

17. A konfliktusokból vagy katasztrófákból eredő vagy azok által súlyosbított kényszerszermunka elleni küzdelem során a tagállamok hozzanak sürgős intézkedéseket a kényszer- vagy kötelező munka minden formájának megelőzése, felismerése és felszámolása érdekében, ideértve a kényszer- vagy kötelező munka céljából történő emberkereskedelmet is, figyelembe véve a kényszer- vagy kötelező munkáról szóló 1930. évi egyezményt és 2014. évi jegyzőkönyvét, a kényszerszermunka felszámolásáról szóló 1957. évi 105. számú egyezményt és a kényszerszermunkáról szóló (kiegészített) 2014. évi 203. számú ajánlást.

VI. Oktatás, szakképzés és tanácsadás

18. A válsághelyzetek megelőzése és kezelése során, valamint a nők és férfiak, lányok és fiúk esélyegyenlősége és a velük való egyenlő bánásmód elve alapján a tagállamok biztosítsák, hogy:

(a) az oktatásuk ne szakadjon, vagy a lehető leggyorsabban álljon helyre, és hogy a gyermekek, köztük azok, akik belső menekültek, migránsok vagy menekültek, a válság és a helyreállítás minden szakaszában ingyenes minőségi állami oktatásban részesüljenek, nemzetközi segélyek útján is, a vonatkozó nemzetközi joggal összhangban és mindennemű diszkrimináció nélkül; és

(b) álljanak rendelkezésre a gyermekek és a fiatalok számára második esélyt biztosító programok, amelyek érdemben kezelik az oktatásuk és képzésük megszakításából fakadó legfontosabb szükségleteiket.

19. A válsághelyzetek megelőzése és kezelése során a tagállamok adott esetben:

(a) a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselletekkel és az oktatási és képzési intézményekkel konzultálva, valamint az összes érintett állami és magánszereplő teljes körű bevonásával dolgozzanak ki vagy alakítsanak át olyan nemzeti oktatási, képzési, átképzési és szakképzési tanácsadási programot, amely felméri és kielégíti a helyreállításhoz és újjáépítéshez szükséges újonnan felmerülő szakképzési igényeket;

(b) alakítsák át a tanterveket, és képezzenek tanárokat és oktatókat az alábbiak előmozdítása érdekében:

(i) a béketeremtést és a rezilienciát szolgáló békés együttélés és megbékélés; valamint

(c) a helyreállítást, az újjáépítést és a rezilienciát szolgáló katasztrófakockázati oktatás, kockázatcsökkentés, tudatosságnövelés és kockázatkezelés; hangolják össze az oktatási, képzési és átképzési szolgáltatásokat nemzeti, regionális és helyi szinten, beleértve a felsőoktatást, a szakmai gyakorlatot, a szakmunkásképzést, a szakképzést és a vállalkozói képzést, valamint azoknak a nőknek és férfiaknak, akiknek oktatását és képzését megakadályozták vagy megszakították, tegyék lehetővé hogy megkezdhessék, vagy folytathassák és befejezhessék oktatásukat és képzésüket;

(d) terjesszék ki és alakítsák át a képzési és átképzési programokat, hogy azok megfeleljenek minden olyan személy igényeinek, akinek a foglalkoztatása megszakadt; és

(e) fordítsanak külön figyelmet az érintett népesség, többek között a vidéki térségekben élő és az informális gazdaságban dolgozó népesség képzésére és gazdasági önállóságának megteremtésére.

20. A tagállamok biztosítsák, hogy a nők és a lányok az egyenlő esélyek és bánásmód alapján hozzáférjenek minden, a helyreállítás és a reziliencia céljából kidolgozott oktatási és képzési programhoz.

VII. Szociális védelem

21. A válsághelyzetek kezelése során a tagállamok a lehető legrövidebb időn belül:

(a) törekedjenek az alapvető jövedelembiztonság biztosítására, különösen azok esetében, akik a válság miatt elvesztették munkájukat vagy megélhetésüket;

(b) dolgozzanak, állítsanak helyre vagy fejlesszenek tovább átfogó társadalombiztosítási rendszereket és egyéb szociális védelmi mechanizmusokat, figyelembe véve a nemzeti jogszabályokat és a nemzetközi megállapodásokat; és

(c) törekedjenek arra, hogy biztosítsák az alapvető egészségügyi ellátáshoz és egyéb alapvető szociális szolgáltatásokhoz való hatékony hozzáférést, különösen a válság miatt fokozottan kiszolgáltatottá vált népességcsoportok és egyének esetében.

22. A válságok megelőzése, a helyreállítás lehetővé tétele és a reziliencia erősítése érdekében a tagállamok teremtsék meg, állítsák helyre vagy tartsák fenn a szociális védelem minimumszintjét, valamint törekedjenek a lefedettség hiányosságok megszüntetésére, figyelembe véve a társadalombiztosítás minimális normáiról szóló 1952. évi 102. számú egyezményt, a szociális védelemről szóló 2012. évi 202. számú ajánlást és más vonatkozó nemzetközi munkaügyi normákat.

VIII. Munkajog, munkaügyi igazgatás és munkaerőpiaci információk

23. A válsághelyzetekből való kilábalás során a tagállamok, konzultálva a legrepresentatívabb munkáltatói és munkavállalói érdekképviselőkkel:

(a) szükség esetén vizsgálják felül, hozzák meg, reformálják meg vagy erősítsék meg a munkaügyi jogszabályokat, ezen belül a munkaügyi védelemre és a munkavédelemre vonatkozó rendelkezéseket, összhangban a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló 1998. évi (utánkövetett) ILO nyilatkozattal, valamint az alkalmazandó nemzetközi munkaügyi normákkal;

(b) biztosítsák, hogy a munkaügyi jogszabályok támogassák a produktív, szabadon választott foglalkoztatás és tisztességes munkalehetőségek megteremtését;

(c) szükség szerint hozzák létre, reformálják meg vagy erősítsék meg a munkaügyi igazgatási rendszert, ezen belül a munkaügyi felügyeletet és más illetékes intézményeket, figyelembe véve az iparban és a kereskedelemben történő munkaügyi ellenőrzésről szóló 1947. évi 81. számú egyezményt, valamint a szervezkedési jog és a kollektív tárgyalási jog elveinek alkalmazásáról szóló 1949. évi 98. számú egyezményt;

(d) szükség szerint hozzák létre, állítsák helyre vagy fejlesszék tovább a munkaerőpiaci információk gyűjtésére és elemzésére szolgáló rendszereket, külön hangsúlyt fektetve a válság által leginkább érintett népességcsoportokra;

(e) hozzák létre, vagy állítsák helyre és erősítsék meg az állami foglalkoztatási szolgálatot, ezen belül a sürgősségi foglalkoztatási szolgálatot;

(f) gondoskodjanak a magán-munkaközvetítő ügynökségek szabályozásáról, figyelembe véve a magán-munkaközvetítő ügynökségekről szóló 1997. évi 181. számú egyezményt; és

(g) segítsék elő a munkaerőpiac valamennyi szereplője közötti szinergiákat, hogy a helyi népesség maximálisan részesülhessen a béke és a helyreállítás előmozdítására irányuló beruházások által teremtett foglalkoztatási lehetőségek előnyeiből.

IX. Szociális párbeszéd, valamint a munkáltatói és a munkavállalói érdekképviselők szerepe

24. A válsághelyzetek kezelése során a tagállamok, konzultálva a legrepresentatívabb

munkáltatói és munkavállalói érdekképviselletekkel:

- (a) biztosítsák, hogy az ajánlásban előírt valamennyi intézkedést mindkét nemet tekintetbe vevő szociális párbeszéd keretében dolgozzák ki vagy segítsék elő, figyelembe véve a nemzetközi munkaügyi normák alkalmazásának előmozdítása érdekében folytatott háromoldalú tanácskozásokról szóló 1976. évi 144. számú egyezményt;
- (b) teremtsenek kedvező környezetet a munkáltatói és munkavállalói érdekképviseltek létrehozásához, helyreállításához vagy megerősítéséhez; és
- (c) indokolt esetben ösztönözzék a civilszervezetekkel való szoros együttműködést.

25. A tagállamok ismerjék el a munkáltatói és munkavállalói érdekképviseltek válságkezelésben betöltött létfontosságú szerepét, figyelembe véve az egyesülési szabadság és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948. évi 87. számú egyezményt és a szervezkedési jog és a kollektív tárgyalási jog elveinek alkalmazásáról szóló 1949. évi 98. számú egyezményt, és kiemelten:

- (a) képzéssel, tanácsadással és anyagi támogatással segítsék a fenntartható vállalkozásokat, különösen a kis- és középvállalkozásokat abban, hogy üzletmenet-folytonossági tervet dolgozzanak ki a válságból való kilábaláshoz, és könnyítsék meg számukra a finanszírozáshoz való hozzáférést;
- (b) képzéssel, tanácsadással és anyagi támogatással segítsék a munkavállalókat, különösen azokat, akiket a válság kiszolgáltatottá tett, hogy kilábaljanak a válságból; és
- (c) a kollektív tárgyalási folyamat útján, valamint a szociális párbeszéd egyéb módszereivel tegyenek intézkedéseket e célok érdekében.

X. A válsághelyzetek által érintett migránsok

26. Tekintettel arra, hogy külön figyelmet kell fordítani a migránsokra, kiemelten a migráns munkavállalókra, akiket a válság fokozottan kiszolgáltatott helyzetbe hozott, a tagállamok a nemzeti joggal és az alkalmazandó nemzetközi joggal összhangban hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy:

- (a) felszámolják a kényszer- vagy kötelező munkát, beleértve az emberkereskedelmet;
- (b) adott esetben segítsék elő a migránsok inklúzióját a fogadó ország társadalmába a munkaerőpiacra való belépés, ezen belül a vállalkozói tevékenység és a jövedelemszerzési lehetőségek, valamint a tisztességes munka révén;
- (c) védjék és törekedjenek biztosítani a migráns munkavállalók - ideértve a bizonytalan foglalkoztatásban lévőket, a migráns női munkavállalókat, a migráns fiatal munkavállalókat és a fogyatékkal élő migráns munkavállalókat - munkaügyi jogait és biztonságos környezetét;
- (d) a munkaügyi politikák és, adott esetben, a konfliktusok és katasztrófák kezelésére irányuló programok kialakítása során kellően vegyék tekintetbe a migráns

munkavállalókat és családjaikat; és

(e) segítsék elő a migránsok és családjaik biztonságos és méltóságteljes feltételek közötti önkéntes visszatérését.

27. Az V., VIII. és IX. részben foglalt iránymutatásokkal összhangban a tagállamok mozgósítsák elő az esélyegyenlőséget és az egyenlő bánásmódot minden migráns munkavállaló esetében a munka világára vonatkozó alapvető elvek és jogok, valamint a lefedettség tekintetében, a vonatkozó nemzeti munkaügyi jogszabályok szerint, és különösen:

(a) világosítsák fel a migránsokat az általuk értett nyelven az őket megillető munkaügyi jogokról és védelemről, többek között a munkavállalói jogokról és kötelezettségekről, valamint a jogsértések orvoslásának módjairól;

(b) tegyék lehetővé a migránsok részvételét a munkáltatók és munkavállalók érdekképviselői szervezeteiben;

(c) a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselők, valamint a civil társadalom aktív bevonásával hozzanak megfelelő intézkedéseket, és segítsék elő a munkahelyi diszkrimináció és idegengyűlölet elleni és a migránsok pozitív hozzájárulását kiemelő kampányokat; és

(d) a migránsok foglalkoztatását illetően konzultáljanak a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselőkkel, valamint adott esetben más érintett civilszervezetekkel.

XI. Menekültek és visszatérők

A menekültek hozzáférése a munkaerőpiacokhoz

28. A menekültek beáramlása esetén a jelen rész alapján hozott intézkedéseket az alábbiak határozzák meg:

(a) a nemzeti és regionális körülmények, figyelembe véve az alkalmazandó nemzetközi jogot, a munka világára vonatkozó alapvető elveket és jogokat, valamint a nemzeti jogszabályokat; és

(b) a tagok erőforrásaival és hatékony reagálási képességével összefüggő nehézségek és korlátok, figyelembe véve a legreprezentatívabb munkáltatói és munkavállalói érdekképviselők által kifejezett igényeket és prioritásokat.

29. A tagállamok ismerjék el a méltányos közös teher- és felelősségviselés létfontosságát. Erősítsék a nemzetközi együttműködést és szolidaritást annak érdekében, hogy kiszámítható, fenntartható és megfelelő humanitárius és fejlesztési segítséget nyújtsanak a menekültek tömegeit befogadó legkevesbé fejlett és fejlődő országok támogatásához, többek között a munkaerőpiacra gyakorolt hatások kezelésével és a folyamatos fejlődés biztosításával.

30. A tagállamok hozzanak megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy:

(a) elősegítsék a menekültek önellátását azáltal, hogy bővítik a menekültek megélhetési és a munkaerőpiacra való belépési lehetőségeit a menekültek közötti megkülönböztetés nélkül és oly módon, hogy ezzel a befogadó közösségeket is

támogatják; és

(b) a menekültek munkaerőpiaci védelmének biztosítása érdekében a foglalkoztatásért és a munkaügyért felelős illetékes hatóságok bevonásával és a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselletekkel folytatott konzultációk keretében dolgozzanak ki a tisztességes munkához és megélhetési lehetőségekhez való hozzáférést előmozdító nemzeti szakpolitikát és nemzeti cselekvési terveket.

31. A tagállamok gyűjtsenek megbízható információkat a menekültek munkaerőpiacra gyakorolt hatásának, valamint a meglévő munkaerő és a munkáltatók igényeinek felmérése céljából, hogy optimalizálják a menekültek készségeinek és az általuk képviselt humán tőke kihasználását.

32. A tagállamok erősítsék meg a befogadó közösségek rezilienciáját és fejlesszék a kapacitásait a helyi gazdaságokba történő befektetésekkel, valamint a teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatás és tisztességes munka, és a helyi lakosság készségeinek fejlesztésével.

33. A IV., VI. és VII. részben foglalt iránymutatásokkal összhangban a tagállamok adott esetben vonják be a menekülteket a foglalkoztatás, a képzés és a munkaerőpiacra való belépés vonatkozásában hozott intézkedésekbe, és különösen:

(a) segítsék elő hozzáférésüket a műszaki és szakképzéshez, különösen az ILO és az érintett érdekelt felek programjain keresztül, hogy fejlesszék készségeiket és lehetővé tegyék számukra a további átképzést, figyelembe véve az esetleges önkéntes hazatelepülést;

(b) segítsék elő hozzáférésüket a formális munkalehetőségekhez, jövedelemtermelési programokhoz és vállalkozói tevékenységhez, szakképzés és szakképzési tanácsadás, állasközvetítés, valamint munkavállalási engedélyhez való hozzáférés biztosításával, megelőzve ezáltal a befogadó közösségek munkaerőpiacának informalizálódását;

(c) megfelelő mechanizmusok révén segítsék elő a menekültek készségeinek és képesítéseinek elismerését, tanúsítását, akkreditálását és felhasználását, valamint biztosítsanak hozzáférést személyre szabott képzési és átképzési lehetőségekhez, beleértve az intenzív nyelvoktatást is;

(d) fejlesszék az állami foglalkoztatási szolgálatok kapacitását és javítsák az együttműködést más szolgáltatókkal, többek között magán-munkaközvetítő ügynökségekkel, hogy támogassák a menekültek munkaerőpiacra való belépését;

(e) tegyenek konkrét erőfeszítéseket a menekült nők, fiatalok és más kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek munkaerőpiacra való beilleszkedésének támogatása céljából; és

(f) adott esetben segítsék elő a munkával összefüggő és a társadalombiztosítási ellátásokra, többek között a nyugdíjra való jogosultság hordozhatóságát, a fogadó ország nemzeti rendelkezéseinek megfelelően.

34. Az V., VIII. és IX. részben foglalt iránymutatásokkal összhangban a tagállamok

mozdítsák elő az esélyegyenlőséget és az egyenlő bánásmódot minden menekült esetében a munka világára vonatkozó alapvető elvek és jogok, valamint a lefedettség tekintetében, a vonatkozó munkaügyi jogszabályok szerint, és különösen:

- (a) világosítsák fel a menekülteket az általuk értett nyelven az őket megillető munkaügyi jogokról és védelemről, többek között a munkavállalói jogokról és kötelezettségekről, valamint a jogsértések orvoslásának módjairól;
- (b) tegyék lehetővé a menekültek részvételét a munkáltatók és munkavállalók érdekképviselői szervezeteiben;
- (c) a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselők, valamint a civil társadalom aktív bevonásával hozzanak megfelelő intézkedéseket, ideértve a jogszabályalkotást és a munkahelyi diszkrimináció és idegengyűlölet elleni és a menekültek pozitív hozzájárulását kiemelő kampányokat.

35. A tagállamok konzultáljanak a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselőkkel, valamint más érintett felekkel, és nyeljék meg őket a menekültek munkaerőpiaci hozzáféréseinek vonatkozásában.

36. A tagállamok a helyi közösségekbe történő befektetésekkel támogassák, többek között fejlesztési segítségnyújtás révén, a befogadó országokat kapacitásaik fejlesztésében és rezilienciájuk erősítésében.

A visszatérők önkéntes hazatelepülése és reintegrációja

37. Amikor a menekültek származási országának biztonságossága kellőképpen javult, a tagállamok működjenek együtt a menekültek biztonságos és méltóságteljes feltételek között történő önkéntes hazatelepülésének elősegítése, valamint munkaerőpiaci reintegrációjuk támogatása érdekében, többek között nemzetközi szervezetek segítségével.

38. A tagállamok az ILO-val és az érintett érdekelt felekkel együttműködve dolgozzanak ki konkrét programokat a visszatérők számára, hogy megkönnyítsék szakképzésüket és munkaerőpiaci reintegrációjukat.

39. A tagállamok, többek között az érintett nemzetközi szervezetek segítségével, működjenek együtt a visszatérők származási országukban történő társadalmi-gazdasági integrációjának támogatása érdekében a IV–IX. részben foglalt intézkedések révén, oly módon, hogy ezzel támogassák a helyi lakosság gazdasági és társadalmi fejlődését is.

40. A közös teher- és felelősségviselés elvét figyelembe véve a tagállamok támogassák a származási országokat kapacitásaik fejlesztésében és rezilienciájuk erősítésében, többek között fejlesztési segítségnyújtás révén, azon helyi közösségekbe történő befektetésekkel, ahol a visszatérők reintegrációja megvalósul, valamint a teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatás és tisztességes munka előmozdításával.

XII. Válságmegelőzés, válságennyhítés és válságkészültség

41. A tagállamok - a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselőkkel, valamint más érdekelt felekkel konzultálva - hozzanak intézkedéseket, amelyekkel erősítik különösen

azon országok rezilienciáját, ahol konfliktusok vagy katasztrófák előre látható kockázata áll fenn, hogy a válságokat megelőzzék, enyhítsék és felkészüljenek rájuk oly módon, hogy azzal támogassák a gazdasági és társadalmi fejlődést és a tisztességes munkát, például az alábbi intézkedések útján:

(a) a kockázatok feltárása és az emberi, fizikai, gazdasági, környezeti, intézményi és társadalmi tőkét fenyegető veszélyek és sebezhetőségek értékelése helyi, nemzeti és regionális szinten;

(b) kockázatkezelés, ezen belül vészhelyzeti tervezést, korai előrejelzés, kockázatsökkentés és vészhelyzeti reagálási készség; és

(c) a kedvezőtlen hatások megelőzése és csillapítása, többek között az üzletmenet-folytonosság kezelése révén, mind az állami, mind a magánszektorban, figyelembe véve a multinacionális vállalatokról és a szociálpolitikáról szóló háromoldalú nyilatkozatot, valamint a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló 1998. évi (utánkövetett) ILO nyilatkozatot.

XIII. Nemzetközi együttműködés

42. A válsághelyzetekre való felkészülés és azok kezelése során a tagállamok fokozzák az együttműködést, és tegyenek megfelelő lépéseket kétoldalú vagy többoldalú megállapodások keretében, többek között az ENSZ rendszerén, a nemzetközi pénzügyi intézményeken és más összehangolt regionális vagy nemzetközi válaszadási mechanizmusokon keresztül. A tagállamok teljeskörűen aknázzák ki a meglévő megállapodásokat, valamint a létrehozott intézményeket és mechanizmusokat, és azokat indokolt esetben erősítsék meg.

43. A válságra adott válaszok, beleértve a regionális és a nemzetközi szervezetek által nyújtott támogatást, elsősorban a foglalkoztatásra, a tisztességes munkára és a fenntartható vállalkozásokra irányuljanak, és álljanak összhangban az alkalmazandó nemzetközi munkaügyi normákkal.

44. A tagállamok működjenek együtt a fejlesztési segítségnyújtás és a köz- és magánszféra válságkezelési beruházásainak előmozdítása érdekében, elősegítendő a tisztességes és produktív munkahelyek létrehozását, a vállalkozásfejlesztést és az önfoglalkoztatást.

45. A nemzetközi szervezetek fokozzák együttműködésüket és válságkezelési intézkedéseik következetességét a saját feladatkörükön belül, ennek során teljeskörűen aknázzák ki a vonatkozó nemzetközi politikai kereteket és megállapodásokat.

46. Az ILO vállaljon vezető szerepet, szorosan együttműködve a regionális és nemzetközi intézményekkel, abban, hogy segítse a tagállamokat a foglalkoztatáson és a tisztességes munkán alapuló válságkezelési intézkedések meghozatalában, amelyek a foglalkoztatás előmozdítására, a munkaerőpiaci integrációra vagy, adott esetben, hozzáférésre, a kapacitásfejlesztésre és az intézményépítésre irányulnak.

47. A tagállamok fokozzák a nemzetközi együttműködést, többek között az információk, ismeretek, bevált gyakorlatok és technológiák önkéntes és rendszeres kicserélése útján a béke előmozdítása, a helyreállítás megkönnyítése és a reziliencia erősítése érdekében.

48. Törekedjenek a válságkezelési intézkedések szoros összehangolására és egymást kiegészítő alkalmazására, adott esetben különösen a humanitárius és a fejlesztési segítségnyújtás között, a béke és a rezilienciát szolgáló teljes, produktív, szabadon választott foglalkoztatás és tisztességes munka előmozdítása érdekében.

XIV. Záró rendelkezés

49. A jelen ajánlás a háborúból a békébe való átmenet foglalkoztatási aspektusairól szóló 1944. évi 71. számú ajánlás helyébe lép.